

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-terem, a hídkaputól kimenet balra a 24. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középtetű, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilvántartási cikkeik sora után 20 kr. előleg befizetés mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Kolozsvár, jul. 25. 1867.

Nincs a földkerekségén embertelenebb és oktalanabb intézmény, mint egy pár állam váltó-törvényében a személyes fogság oly intézménye, mely a jóhiszemű köleszönt is, ha talán véletlen közbefjött akadály, rendkívüli balsors vagy bárminő ok miatt a kiszabott időre nem fizethet, nemcsak anyagilag, de lelkiileg, erkölcsileg hitelezője-martalékául adja.

Shakespeare egy vad eszmét hozott a színpadra, mikor felállítja a köleszönt, a ki hitelezőjét feljogosítja, hogy húsából is eleget vehessen. Sokkal vadabb eszme az, mely a legjobb biztosítékkal bíró köleszönt is hitelezője szeszélyéhez képest börtönbe juttathatja; mert hisz Shakespeare-uzorása csak a test egy darabját kívánta, a menyit a csatán akárhány harcusból kiszelnék a nélkül, hogy sértve volna az élet és becsület, de a személyes fogság elveszi az ember becsületét, mert a nép nem gondolja meg azt, hogy ki, miért? hanem meggyalázza azt, kiről tudja, hogy valaha rohadott a tömlőczben. Az egy politikai börtön szenved e részben kivételt az emberiség jobb érzelmeinek becsületére.

És mennyivel vadabb e törvény hatása, midőn a jótállón hajtatik végre. Tudok egy főurat, ki sok köleszöntése mellett is igen nagy hitellel birt közöttünk, komolyabb töképezések örömeit vitték hozzá tőkéiket, mert a kamat pontos kiszolgáltatásáról biztosak voltak. Jó hitellel ment ki közülünk Bécsbe, hol huzamos ideig lakott, s oly pénzzavarokba jött, a miről távollakó honfiai mit sem tudtak.

Ez ép hiteli ember kívánataira egy előkelő barátja jót állott. A váltó bepöröltetett, az elfogadó nem tudott rögtön fizetni, hitele is ott künn megromlott, a jótállónak épebb hitele lehetett, elfogták tehát ezt, s hónapokon át ott kellett a fogságban szenvednie.

Valóban lázszasztja az ember, s kivált a magyar ember vért, ki elítéletlenül soha fogságra nem vettettetvén, Európában tán legérzékenyebb volt egykor a börtön gyalázatára, melynek néma magánya, vagy alyjas köre sem sanguineus természetével, sem aristocraticus természetével nem férhet össze különben is.

Bizonyval a magyarok legnagyobb része örömebb áll néhány katona golyója elé, mint a börtönök küszöbére, ha tudja, hogy a nyiló ajtó bizonyval rá fog záratni és ő rabsággal lesz meggyalázza.

És mi erdélyi polgárok csaknem husz év óta élünk ily rémtörvény alatt, s még sokan ma is el akarják hitetni velünk, hogy az alkotmányos magyar miniszterium képes lesz ezen váltótörvényt rajtuk hagyni most, midőn még a despotismus alatt élő Franciaország is ezen intézményt kiátkozta törvényei közül.

Engem nem zaklat az aggodalom, én a váltók forgatásánál sem elfogadó, sem jótálló nem szoktam lenni, adósság s az osztrák váltótörvény börtönei nem fenyegettek soha, de éppen ezért elfogulatlanul ítéletek e tárgyról, s azon undorodást, melyet lelkemben ezen intézmény kelt fel, egészen az emberiség és becsületről való fogalmak igazolják.

Elzárni a csalót, ki vagyoni értéke felett hitelez, s mint a régi, józan magyar törvények tettek, ledolgoztatni a börtönben adósságát, vagy legalább annak kamatját, ez ellen nincs kifogásom; de oly törvény, a mely a jóhiszemű hitelezőt éppen úgy átengedi a megbecstelenítésnek, mint a csalót, az ily törvény a legnagyobb barbárismus.

A törököt barbárnak mondják, s megsegyeníti azokat, kik magokat cultus nemzeteknek állítják, midőn a vagyonosabb hitelezőt a szegény sorsu adós ellenében arra kényszeríti, hogy a részletenkénti kielégítést is elfogadja. Nálunk hogy a kereskedelmi hitelt fenntartsák, eltompítják, megromtják az emberi becsületérzést.

Jól tette a francia törvényhozótest, hogy e brutális intézményt eltörölte, és valjon Erdélynek az unio meghozza-e már azt, hogy ily vandál intézmények alól, melyeket nem az ő jogosult törvényhozó teste alkotott,

hanem erőszak szabott reá, elvégre már megmenekedjék.

Valóban sok göröngy, sok rög, sok szemét van, a mit el kell meg takarítani ezen még mind szerencsésen országárszóból.

És azok között az Erdélyre erőszakolt s itt még ma is uralmát fenntartó osztrák váltó és büntető törvények első sorban állanak.

Rendezett állapotban, a közhitel érdekében váltótörvénynek lenni kell, Erdély törvényhozása erről nem gondolkozott, s habár az 1791-ben a tiszta adósságok felvételére hozott törvényezik alkalmaztatván utóbbi alkotmányos korszakunkban a váltókra is, a melyek tiszta adósságról szóló irott szerződéseknek tekintettek, s ezen törvény szerint a pör legrövidebb és execution kezdődő lévén, a közhittel az elégtétel annyi gyorsaságával védette, a menyit a váltó-törvény eredményeinél tapasztalunk, mindamellett nem állítjuk, hogy ezen intézmény helyettesítheti a rendes váltó-törvényt.

Miután tehát Erdélynek törvényes uton hozott váltó-törvénye nincsen, a miniszterium jogában áll ezen hiány kipótlásáról a törvényhozás további intézkedéseig gondoskodni.

Ezt pedig sem gyorsabban, sem biztosabban, sem jogszerűbben nem tehetni, mint hogyha a magyar váltó-törvényt az erdélyi hatóságokra haladéktalanul kiterjeszti

Dózsa D.

Báró Józsika Lajos ö nmlgának, Kolozs-megye főispánjának, megnyitó beszéde.

(A megyei biz. gyűlés jul. 22-ki ülésében elmondva.)

Mindjárt két éve telt, hogy a királyi kegyelem ezen nemes megye kormányát reám bízni méltóztatott, és e tiszt. bizottmányi gyűlést először megnyitni szerencsés lehettem. Alkotmányos életünk felvirulása volt ez. Azóta ennek világa terjedett, a Felső kegyelmes kinevezéséhez a felelős miniszterium befolyása járult, és azon jog, melyet akkor Erdély törvényhatóságai legszűkebb határok között gyakoroltak, ma a törvény értelmében szerint, egész kiterjedésében élvezhetjük. Császári és apostoli Felségünk legkegyelmesebben kiadott hitlevele és ennek folytán a hongyülés közbefjöttelével történt megkoronázata alkotmányos és törvényes állásunkat oda szilárdította, hogy ehez ragaszkodni örömteljes kötelesség, ez előtt meghajlani hazafi érdek.

Előbbi felleptemmel csak a tájékozás terén mozoghattam, most a törvényhozó hatalom kiegészítésével megnyitott előttem az ut, melyen haladnom kell, melyet elhagyni csak tévútra vezetne, s ha jelen állásom föfeladata e tiszt. bizottmányi gyűlés tanácskozásaira úgy befolyjni, hogy ezek a törvényes rend határai között mozogjanak és működésüket sikerre vezessenek; helye lehet, hogy e tiszt. bizottmányi gyűlés tölrelmet jelenben is igénybe vegyem és nézeteim előterjesztésével állásunk előrajzait vázoljam.

Mi, uraim, ma azon jogi téren állunk, melyet elfoglalni nemzetünk 18 évi küzdése volt. Politikai hatáskörünk már oda emelkedett, hogy nem jogokért küzdjen, hanem ezeket a nép javára értékesíteni szűkség.

A jog egy eszme, melyet tisztelnünk kell, hogy az igazság védő paizsa lehessen. Egy czim, melyhez ragaszkodnunk kell, mint oly kapcsolhoz, melyet, ha fel nem adunk, erőszak megtörni nem képes.

De ha a jog biztos alapra fektetve nincs, fenn nem állhat, ha oly támaszokkal nem bír, melyek védelmére lehetnek, hatalmasok prédája lehet és élete csak ábrándjaink határa közé szorult. Uralkodó házak százados jogai, dicső nemzetek élvezett szabadságai, ostromot kiállani nem bírtak: hol hiányos volt az alap, melyre fektettettek, hiányzottak a támaszok, melyek fentarhatták volna és a joghoz való ragaszkodás küzdelmét itt szánakozással, ott közömbösséggel nézik, miglen az idő felettük elhalad és csak a történelem emlékezik rólok.

És azért tiszt. bizottmányi gyűlés, ősi jogaink terén, midőn már fenállunk, föfeladatunknak nem azt tartom, hogy ágazatai rendezése felett való küzdelemben erőnköt emésztssük, hanem azt, hogy azon erőket gyökeresítsük, melyek a nemzeti szabadság alapkövei, azon kinövéseitől tisztítsuk, melyek fejlődését gátolhatják, azon támaszokat megszerezssük, melyek fenállását biztosíthatják.

A nemzeti szabadságot biztosító alap: a nép anyagi jóléte, értelmessége, egyetértése és al-

kotmányhoz való ragaszkodása. És itt, uraim, igen sok teendőnk van.

A nép tömege nálunk szegény, oly szegény, hogy dús földünket egy elemi csapás ha éri, már inséggel küzd. Az élet szükségével való küzdés pedig melegegédést nem szerez. De még az sem, ha a vagyon magát fentartani nem tudja, ha a szorgalom módot nem talál egy jobb létre emelkedni. Pedig tapasztalhatjuk, hogy legjobb igyekezet mellett is, vagyoni állásunk napról napra süllyed, hogy nálunk az ipar, kereskedés pangása, ritka kivétellel, a szorgalmat nem jutalmazza, és szinte mondhatni, csak az gazdagodik, ki mások nyomorúságát kiaknázi nem általja.

A hol a szegénység sulya nyom, ott az értelmesség terjesztésén is csekély a kilátás. Ott állhat a gazdagon ellátott egyetem, mely a szegénységnek is a tanulásra módot nyújt. De ha az állam, vagy ennek vagyonosabb polgárai, a magasabb kiképzést méltó állásra helyzetni nem tudják; ha a tanuló bajjal és küzdelemmel szerzett képzettségét nem értékesítheti: csak elégtelenséget idéz elő; mert élete terheit növelte, midőn igényeit szaporítja, elszakította attól, hogy kézimunkája fáradságával kenyerét keresse. Ott lehetnek az elemi iskolák. A szegény ember bár mivel is igyekezzünk rábírnai, téli, fagyos, nedves, hideg időben, védő ruházat nélkül gyermekét iskolába nem küldi, egészségét, életét nem veszélyeztetheti, hogy az a, b, c-ét megtanulja; munka idején sem mehet a tanítóhoz éhezni, mikor az a mezőn kenyerét kell hogy keresse és a mit szakadozva a tanításból fel-foghatott a gyermek, nyomorúságok küzdelméi között a megelégedettnél gyökeret verni nem szokott.

Ellenben a vagyoniilag emelkedő vagy csak élhető állapotban levő polgárnál ébred a vágy, hogy gyermeke jobb képzéséről gondoskodva legyen, és az a vágy a népértelmesség fejlődésének kútfeje.

Hogy az értelmesség gyakran az egyenlenség forrása, kiemelni szűkségtelen, mert elég példát látunk, hol az első a gonosz indulat ingere fel tudja használni, hogy az utolsó előidézésével megtörje azon erőt, mely céljainak útjában áll.

És azon alkotmányhoz való ragaszkodást a néptől ne várjunk, mely anyagilag sulyos, szellemileg nem emeli és az ellenkezések közt erejét felemészti.

És ime, uraim, a sorozat, melyet csekély nézetem szerint követnünk kell működéseinkben, hogy alkotmányunkat szilárd alapra fektethessük. Nagy gond és mély megfontolást kíván ezek helyes berendezése. Életbeléptetése pedig hatós vezéreket, kiket akadályok vissza nem rettentenek, kik erős kezekkel az ellene tornyosuló habokat hasítani képesek.

A nép politikai életünk tényezőitől megvárja, hogy midőn a hatalmat a burocracia kezei közül kiragadta, ezt ne surlódások színhelyének használja és nemcsak papírra irt jogokat és törvényeket teremtsen, hanem anyagi és szellemi oly fejlődésnek eszköze legyen, mely bármilyen névelendő gyámságot mellőzhet.

Ősi alkotmányunk tökéjéhez sok elszáradott ág van ragadva, mely tápláló nedveit emészti, virágzását akadályoztatja és életerejét előli. Ha a magyar alkotmány vívmányait fenntartani és élvezni akarjuk, ezt ilyen ágaitól megtisztítani egy elkerülhetlen szűkség. És midőn municipalis rendszerünkben igen sokat találunk, mit az előrehaladott idő kívánataiból fölemelkedett alkotmány rendezésével öszhangzásba hozni nem lehet; ezeket már első fölleptünkkel mellőznünk kell.

Senki, uraim, nálamnál a municipalis rendszernek nagyobb tisztelője nem lehet. Ez volt századokon keresztül ősi szabadságunk palládiuma, mely az absolutismus környezetében is gyökerét fenntartani megbirta; ez volt országos tanácskozásaink vezetője, midőn követeink az itt vett utasításokra fektették felleptők sulyát; ez volt fejlődésünk csirája, midőn mozgalmi terjesztették azon eszméket, melyeket az idő megérlelt.

És ma a municipalis rendszertől várom, hogy egy lehető centralisatio ellensulya legyen, hogy a közvélemény fejlődésének vezére, a néposztályzatok kívánata kifejezésének oly organuma legyen, mely az értelmesség és értelmesség tömeges csoportosására nem szorul, hogy legyen iskolája azoknak, kik az állam ügyeit vezetni hivatva vannak, ismertesse a néppel azokat, kikbe bizodalmat helyeztetheti.

De azért mégis el kell ismerem, hogy jelenleg municipalis rendszerünk nem lehet az, a mi ez előtt egy pár évtizeddel volt. Nem lehet az meggyűléseink szervezete. Előbb meggyűléseink

tagja volt minden, ki az alkotmány körében állott. És ha ide hazánkfiainak csak is egy osztálya tartozott: el kell ismerünk, hogy már akkor is gyűléseink tagjainak nagy száma igenis gyakran a bigadt tanácskozásnak, az érett felfogásnak akadályja volt. Mennyivel kevésbé lenne czélszerű, ma egy ilyen alapon meghívott gyűlés, talán már nem is kérdés.

Nézetem szerint az okszerű democrations elvek azt kívánják, hogy a nép minden osztálya itt egy bizonyos helyes arányban képviselve legyen, oly arányban, mely a szegény érdekeit háttérbe szorítani nem engedi; de a műveltség hatását, a vagyon biztosítását egy tulnyomó nyers erő hatalmának alá nem rendeli.

De hol törvényes állás visszahelyeztetéséről kellett gondoskodni, ott octroynak helye nem lehetett. El kell tehát foglalnunk azon helyzetet, mely az idő viszontagságai közt, ha süllyedt is, de a törvényesség czímét viseli, mely ha a körülmények szükségét ki sem elégíti; de önállásunkat biztosítva, valósíthatja azt, hogy a törvény nemcsak törvény, hanem a nép s.ükségeit és igényeit kielégítő intézmény legyen.

Változott municipalis életünk hatása az ország rendével szemben. Régebben a megyei választók képezték egyszersmind a municipalis hatóságot, mely országgyűlési követjeit választotta, utasítással ellátta, eljárásukat helyeselte vagy kárhóztatta, visszahívta, vagy meghagyta őket és így a helyhatósági gyűlések az országos határozatokra egy bizonyos befolyást gyakoroltak, mindaddig, míg ezek törvényekké váltak.

Ma, ki a parlamentaris kormányzásra megértnék vallja hazánkat, a választók egy töredéke hivattatásának el nem ismerheti, hogy a parlament határozatait megye nevében bírálja és ennek nimbuszait király és közvélemény előtt tiporja.

Változott állása a kormányfőval szemben. Alkotmányos életünk garantáját a mult időkben a municipalis élet szabad mozgalmában kerestük; most ott találjuk, a hol a világ minden szabadelvű mitvelt nemzetei: a parlamentaris kormányban. S ha régebben minden erőt a municipium függetlensége fenntartására fektettünk, ma erről le kell mondanunk mindenütt, a hol az a miniszteri felelősség eszméjével egybeittközésbe jöhet.

Szóltam az alapról, melyet mindenekelőtt szilárdítani feladatunk, hogy alkotmányunk fennállhasson. Szóltam régi restitutionionk azon ágazatairól, melyektől a helyhatósági életet megtisztítani egy elkerülhetlen szűkség. Szólanom kell még azon erőkről, melyek fennállásunk szűkséges támaszai, védői. Ilyen az osztrák állam minden korona országai azon szoros egybekötötése, mely a birodalom két részét egy Felső uralkodó szárnyai alatt, Európa hatalmasságai között egy véd- és dacszövegséggé olvasztja, mely anyagi jólétünk kőzaltalma és egyedül képes nehézkos pénzállásunkat tisztálni, másik a magyar haza különböző nemzetségeinek oly szoros egyetértése, mely többre becsüli a magyar alkotmány fennállását a külföld minden kecsgetésénél.

Az első részünkre mitködni egyedül az ország rendei feladata. De ha a másik is szivünkön fekszik, arra az alkalom előttünk áll.

A tisztújítást illetőleg a magas kormány 1849/-dik évi második törvényezik által megkivántató legfelső megerősítés jogát fenn nem tartotta, mi által a kormány vallási és nemzeti tekintetben fennállott ellenőrsége megszűnt; de nem szűnt meg a megyei bizottmányok büles belátásába és hazafi értelmébe való azon bizodalom, miszerint a tisztújítás alkalmával figyelmét ugyan mindenekelőtt arra fordítja, hogy a választott tiszték tisztí állásuknak megfelelni képesek legyenek; de arról sem feledkeznek meg, hogy testvér-nemzetiségek közt a bizodalom forrását el ne zárja, és minden nemzetiesség tekintetét érdemlő jelöltjeit ne mellőzze.

Felszólit erre azon hazafi kötelesség, mely testvéri szeretet kapcsával kell hogy egybekössze mindazokat, kik egy Felső uralkodó szárnyai alatt nyugosznak, kiket egy édes haza anyai keble táplál.

Felszólit erre azon szűkség, mely ezt alkotmányos szabadságunk, belnyugalunk és biztosságunk elkerülhetlen támaszának teszi.

Én magam részéről hiszem és vallom, hogy a magyar haza különböző nemzetiességei a szabadság szellemének oly dicső fejlődését szomszédjai egyikénél sem találhatják fel, milyent ma a magyar alkotmány nyújt.

Hiszem és vallom, hogy ezen dicső alkotmány virágzását csak is minden nemzeteink egyetértése, testvéri szeretete gyümölcsözteszetheti. És ezen hittől

lelkessé bizom benne, hogy a tiszt. bizottm. gyűlés a testvéri egyetértés fenntartását szemé előtt fogja tartani.

Hódoló tiszteletérzete indit alkotmányunk fennállása gyámolát kiemeli.

Ez Urunk és Királyunk ő Felsege kegyelme. Ez volt azon eró, mely annyi szerencsétlen kísérletek után emelte hazánkat jelen dicső állásúra, és ez azon támasz, melyre az ellentünk való támadások között fektetjük örököt.

Európa politikai látterén terhes fellegek tornyosulnak, ezek homályában mi rejlik, gyenge szemünk belátni nem képesek; így nyomasztó előérzet int, hogy veszély fenyegethet, de azért elcsüggednünk nem kell. Igyekezünk keblünket megóvni minden szikrától, mely ezt lángba boríthatja, ragaszkodjunk erőteljesen azon oszlophoz, melynek nemzettünket fenntartani dicső feladata és a vihar ereje meghajthatja állásunkat, gyökerében megrázhajta; de azon nemzetet, mely oda ragaszkodni tud, a hová ragaszkodnia kell, megtörni soha sem fogja.

Néhány szó a „Hermanstädter Ztg“-nak a halálbüntetéséről szóló cikkére.

A halálbüntetés védelmére emel szót a fenn irt lap f. hó 24-ki számában; sajnálkozik szebeni laptársán, mely a „Wanderer“-ben a halálbüntetés ellen megjelent cikket átvette.

Azt állítam multkori soraimban, hogy a napi sajtó pártkülönbség nélkül a halálbüntetés ellen nyilatkozik; csalódtam, örömjait ütött a clericalis „Volksfreund“ a halálbüntetés megtartása fűnépnyén, tudónak látszani akaró disszertációval védelmére kel a „H. Z.“.

Sajnálkozik e nevezett lap — ezt teheti, ha pusztán érzeményei nyilvánítására szorítkozik vala, mi is sajnálva ötöt legfeljebb ezen eseményt regisztráltunk volna; de ő példát akar a „Wanderer“-nek adni, „okokat akar czáfolni s jobb nézetre oktadni;“ a büntetés körül jogelméletekbe bocsátkozik, s itt e téren valóban gyengén okoskodik.

Nem tartom helyén valónak a napi irodalom, főleg politikai lapok terén egy oly elvont s mély tudomány kérdés tárgyalásába bocsátkozni, mint a milyen kiváltkép a büntető elméletek kérdése, nem érdeklé ez a nem-jogász nagy közönséget; épp azért még kevésbé ismerheti el ildomosnak a nevezett lap eljárását, midőn az egy ilyen — tudós férfiak által szászorszáron megczáfolt — általános elméletet igaznak feltolva, abból egy állítást kikap s azzal akar leczkézni, a közönséget pedig dupirozni.

Lássuk azonban, hogy okoskodása mily téren áll. Theoriáját a következőkben állapítja meg: „Nem a büntetés javítása, nem az elrettentés, vagy valamely haszon, vagy előny igazolják a büntetést. Az érték szerinti igazságos visszatolás: ez képezi egyedüli igaz alapját s célját.“ Kant állítá fel e teoriát, kimondván, hogy a büntetés minden czél nélkül kövesse a büntetést, csak önmagáért, azaz: azért, mert az ész feltétlen parancsán alapszik. Követék e tant Zachariae, Hegel, Rotteck stb. Sok követőt számított hajdan ezen irány, de ma már a jogbölcséleti tanulmányok haladta, az állam termélete s feladata körül nézetek megállapodása folytán, s a tudomány elpártolt tőle, mint az élet. Forgassuk át az újabb büntetőtörvények mindnyáját, s egyben sem fogunk elveire találni, mert elismerjük ugyan, hogy minden büntetésnek alapja csak az igazság, azaz: csak a büntés érje a büntetés, ugy, a mint ő azt megérdemelte; de ellenben öntudatára jöttünk annak is, hogy az állam, melynek feladata ezen igazságot kezelni, e jognak nem tulajdonosa, hanem csak depositarius, azaz: nem önmaga az elvont hideg igazság szempontjából kell ezt kezelje, hanem az állam czéja: polgárainak anyagi, szellemi jóléte szempontjából, s itt a mai nap majdnem általános elismert, már Grotiustól megkezdett s Rossi által kifejtett u. n. polgári igazság teoriájának állapotunk meg, a melynek meghatározása szerint a büntetés nem egyéb, mint a jogsértésnek az igazság elvei szerinti megtorlása tekintettel az álladalomra, vagy is az álladalomra egyesült polgárok által elérni kívánt czélokra. Ezen szempontból kell aztán a napi renden levő kérdésnél eldöntenünk, hogy valjon a halálbüntetés — ha mindjárt jogosságát elismernék is — az állam czéja tekintetéből szükséges-e vagy nem. Korán sem áll tehát a „H. Z.“ azon további következtetése oly általánosságban s oly apodictice, hogy „ezen eszme (t. i. az igazság eszmeje) iszonyu bűnökre és iszonyu büntetésekre iszonyu büntetést kíván, s ilyen csak a halál,“ mert joga van ugyan államnak a büntetést megfenyíteni, de a kényszerjog csak annyira terjedhet, a mennyi a sértett jogainak védelmére s fenntartására elegendő és szükséges. Czáfolatlanul áll tehát azon tételünk, hogy a halálbüntetés is legfeljebb annyiban volna az állam szempontjából jogos, a mennyiben szükséges; szükségesség pedig legfeljebb akkor válnék, midőn az állam a némelyek által felállított végszükségési helyzetben, azaz: véten védelmi joga gyakorlatának kényszerítésében volna, ilyen helyzetben pedig, a mint az Pratobera által kifejtett, nem vagyunk, meggyőződésünk szerint tehát a halálbüntetésre sincs szükségünk; annál inkább nincs, mert az újabb kor ezen eddigelé legkeményebbnek ismert büntetést, egy más, talán még szigorubb büntetéssel bírta pótolni, mely mindazáltal a büntetések minőségének tekintetében annyi kifogás alá nem esik, s ez a magán rendszerű rabság-büntetés.

Alig van már ma a büntetőjogról írók között egy is, a ki Kant teoriájára alapítva rendszerét; de még kevésbé van a tudomány színvonalán állók között olyan, ki ezen alpból kiindulva kelne a halálbüntetés védelmére. Bámúlattal látunk a „H. Ztg“-ot e téren küzdőni, ha cikkének egyéb tételéből e kérdésnek felületes tanulmányozásáról, s általában hazánk társadalmi viszonyai felfogásának egyoldalúságáról, tájékozatlanságáról meg nem győződünk.

Nevezetes állítással lép fel ugyanis e cikk, midőn azt mondja: „Napjainkban a felvilágosodás idejében soha sem jutott volna a halálbüntetés az egész civilizált világban oly általános érvényre, ha csak babona, vagy előítélet képezné alapját, mint például a boszorkányperenké. Valóban sehol sem olvastuk még, hogy bár hol is a halálbüntetés napjainkban vergődött volna érvényre, hogy e büntetés az új kor vívmánya volna, sőt történeti tanulmányaink arról világosítanak fel bennünket, hogy már az ő kor kételyeket táplált e büntetés ellen, s hogy nem volt a történelemnek százada, melyben e büntetés megbüntetésére, részint megszorítására irányzott törekvéseknek nyomára ne akadnánk; egy nép sincs a földkerekségén, mely csak az újabb időben vette volna fel e büntetést, sőt mindegyiknél jogának fejlődése borzasztó képet nyújtja e büntetés történelmének, s gyönyörű tükrét a parlamentáris csatáknak, melyekben éppen általánosnak gondolt érvényét megingatták.

Azon tétel sem áll a „H. Ztg“-nak, hogy „a hol elhamarkodva kísérletet tettek e büntetés megszüntetésére, a tapasztalás nemsokára megmutatta, hogy nélkülözni nem lehet.“ Igaza volna azon esetben, habár egy országról be tudná bizonyítani, hogy a halálbüntetést azért kellett visszaállítani, mert el-törzése idején a különben halállal fenyejtett büntetettek száma szaporodott. Ezt azonban nem, de az ellenkezőjét ki lehet mutatni s mindenütt bebizonyítani, hogy a halálbüntetés csak politikai okok miatt állítottatott vissza.

Sok tért foglalna el a „Herm. Ztg“-nak egy cikkében további botlásait miad kimutatni; csak azt akarom még megemlíteni, hogy gyönyörűségét találja e lap oly phrasisek felhordásában is, melyeket a bécsi gyűlésen szerepelt szónokok szájából hallott, a nélkül, hogy fölemlítve, vagy megmondván azon ellenfeleket és czáfolatokat, melyekkel azok már ugyanott tarthatatlanná váltak; így magává teszi — más szavakkal ugyan a Landesberger képviselő által mondottakat, a nélkül, hogy előbb Herbst szavait szintén mélyre vetné. Levért állításokat igazolás nélkül újra kúrtolni valóban nem parlamentáris modor. Eszes ember ellen okokkal harcolunk, az ész nélkül hadonázónak szavait figyelembe sem vesszük.

A halálbüntetésen kívül egy mellékugrást is tesz a „H. Ztg.“ egy más korszerű kérdésnek, t. i. a börtönjavításnak megtámadására, s e tekintetben oly badarságot beszél, hogy megbotránkozva csak azt esodáljuk, hogy publicista léte, hogy nem restelli ilyeket a már sokkal jobban tájékozott közönség számára kinyomatni. Azt mondja ugyanis, hogy „a börtönjavítást a civilizatio és humanitás sérelme nélkül jobb időkre halaszthatnók, annál is inkább, mert már a fegyenczek számára egy is sok történt.“ Valóban ez az úr Chinából jött, mert nem tudja, hogy börtönünk a testi s erkölcsi romlás posványai, társadalmunk jóllétének mélyei, a bűn, henység s gazemberség iskolái, a betegségek terjesztői; nem foglalkozott statistikával, s így nem tudja, hogy az ausztriai börtönlomban az utolsó két év alatt, főleg a börtönök demoralizáló hatásánál fogva évről évre ijesztő mértékben szaporodik a büntetettek száma; nem vetett egy pillantást a tőlünk észak-s nyugatra fekvő civilizált országokra, s így nem tudja, hogy ott a börtönügy mily fokon áll, s hogy azok reánk e tekintetben, mint barbarokra néznek; nem méltatta hazánk börtönei állapotának megismerésére azokat bár egy futólagos látogatásra, mert ha igen, ugy lehetetlen, hogy sok helyről undorral ne tért volna haza s ne sajnálta volna e szerencsétleneket, kiket talán tévedésük, vagy indulatjuk, ily helyre kényszerített. Uram, ön nem ismeri hazánk börtöneinek állapotját, ne legyen tehát alprofétája sokat szenvedett népünknek.

Taufer Emil.

Háromszéki tisztújítás.

Arkos, július 22. 1867. — (Folytatása és vége.)

Július 19-kén:

57. Elnök ő mlga meghivatik a mai ülésre, s megjelenik.

58. A tegnapi jegyzőkönyv felolvastatik és hitelesítettik.

59. Gyárfás Imre az 56-dik szám alatti határozatra írásban tett nyilatkozata szerint főlebbet jelentett be. Tudásul vétetett s jegyzőkönyvre vétetni határozatott.

60. Az 55-dik szám alatti utak kérdése tüzetesebben tárgyalatik. Az elsőre meglevén már az engedély és előmunkálatok a szék erején, a hidakra szükséges költségek kieszközölése elnök ő mlgára bízott s az út kiépítése még jelen évi őszre meg-határozatott. A másodiknál párhuzamban egy más

vonal is ajánlatván; marad a gyűlés csak az előbb nevezett vonal kiépítése határozatánál, s erre is a további teendőkre elnök ő mlga kérésre fel.

61. A központi tisztviselők megválasztásáról készült jegyzőkönyv beadatik.

62. Olvastatott a mindjárt említett választás eredménye, mely szerint központi tisztviselőkül ki-nevezetnek a közigazgatásra: Főjegyzőül Vida Dániel; aljegyzőül: Horváth László, Barabás Pál, Sára Tamás; levéltárnokul: Kúti Károly.

63. Miklósvárszék kéri — régi jogosultsága nyomán — külön közgyűlés tarthatását, vagy annak országgyűlés általi kieszközöltetését. Ehez, mint körén túli kérdéshez, a gyűlés nem szólt.

Valamint több ilyefalvi birtokosok is kéri az ottani városi tanácshatóság alóli kivételüket, s az alkotmányos megállapodás után a városi elklő-nítettüket a régi falusi helyzetbe, mint volt 1848 előtt — ugy többnemű fizetések nyomasztó terhe alóli fölmentetésüket is — kérvén kérelmük fölter-jesztését kir. biztos ő nmlgához. Több tekintetből a kérelem méltányosnak és jogosnak találtatván, a magas miniszterium figyelmébe ajánlatni határozatott.

64. Bernád István honvédtiszt panasolja, hogy a kézdi bizottmányi névsorból neve kimaradván, választási jogával nem élhetett. A gyűlés az 1861 ki ápril 24-ki gyűlés 14. p. határozata nyomán Bernád István választási joggal ruházta fel.

65. Kézdivásárhelyi több honvédtiszt panaszolja, hogy a gyűlésre nem hívatott meg. Az előbbi pont értelmében orvoslás fog eszközöltetni.

66. Kormányi rendelet szerint Baróthnak évenként a 4-dik országos vásár aug. 21-ére megengedett.

67. 68. Ezutáni gyűléseken a bizottmányi tagoknak igazoló jegyekkel megjelenése határozatott, jobb rendtartás kedvéért. A hallgatók pedig csak jegyekkel bocsátandók be, korlátolt külön helyre.

69. A honvédtisztek személyei és létszáma felőli tisztbajövetel munkába vétele indítványoztatott az összes székben, a közgyűléseken megjelen-hetőség tekintetéből. Határozatott: az alakulóvá vált itteni honvédtiszti-egylet tisztába jöni, melynek elnökétől azok névsora bekérendő leszen.

70. A brassó-bodza-krasznai útvonal kiépítése merltvén fel, olvastatik eziránt a kir. főkörmány-széknek 2800. szám alatti értesítése. Határozatik azon út kiépítésére a költségek kieszközölése iránti előny eljárás, annyival inkább, mert gr. Mikes Be-nedek az út-helyet, fa- és kőanyagokat ingyen fel-ajánlotta.

71. Indítványoztatott a pénzügyöröknek Zabolai községi botránys kihalásai szigorú kinyo-mozása, sőt a pénzügyöröknek a szélekre kihe-lyezése, számuk alóli szállítása (némelyek eltör-lése!) sat. hogy a zsandárnak feladatát hajduk vi-gyék. A zabolai esetet az alkotmányos tisztviselők, hogy szigorúan kinyomozzák s arra, a törvény szab-ványait alkalmazzák, a gyűlés elvárja. Így a hatá-rozat további ága is az indítvány kívánati értelmé-ben tétel.

72. Gr. Kálnoki Pál beadja a törvényszéki tagokra tett választás eredményét.

73. Mindjárt említett gróf előadja, hogy a 9 ülőki helyre tett választás többséges szózata nem a minden állomásra kijelölték hármas számából kü-lön jött ki, hanem azért a 9 többséges a 27 kije-lőtlől van. És a gyűlés ezt elfogadván, a kineve-zés ez értelemben történt következőleg: Elnök: Vajna Tamás. Ülők: Kovács István, Balog Izra, Vajna Károly, Lányi Sándor, Kovács Károly, Turi György, Horváth Ignác, telesi Csia Albert, Kaku-csi Ádám. Jegyző: Elekes András. Főügyész: Kó-nya Gerő. Alügyész: Kosztyán Győző. Levéltárnok: Vítályos Lajos. Fizetési árvebírák: Apor Albert, Bagoly József. Tiszteletbeliek: Józsa Lajos, Sebes-tyén Sándor, Csia György, Barabás Sándor, Veres Lajos közező, Kozma László.

74. Indítványoztatott — közigazgatás teréni gyakorlat kedvéért a központhoz — több tisztelet-beli jegyzők kinevezése. Pártolatott s többen ki-nevezettek.

75. 76. A közigazgatási és igazságszolgálati összes tisztikar felelőskötése az 1861-ki minta szerint állítatott meg. E szerint a jelenlevők 47-re fel is esküdtek; a többiek felelőskötése elnök gróf ő mlgára bízott.

77. Indítványozva lévén az árveügyi bírák és személyzet jobb móddal fizetése; kinevezetett egy bizottmányt ezt kidolgozni, s e dolgozat nyomán elnök ő mlga felkérte a magas miniszteriumnál segélyt eszközölni.

78. Indítványoztatott, hogy a politikai tisztvi-selőknek az eddigi octroy helyett, törvényhozási változtatásig, az 1861-diki gyakorlat helyreállítása eszközöltessék ki. A fölterjesztés a m. miniszteri-umhoz elnök ő mlgára bízott.

79. Deák Ferenc hazánkfiának egy bizalmi irat határozatott, minek létesítésére elnök ő mlga ké-retett fel.

80. Székely Gergely több aláírással támoga-tott nyilatkozatát adja be aziránt, hogy a gyűlés-ben korlátolva volt szabadon nyilatkozhatni a kézdi-széki bizottmányi névsor hiteltelensége ellen; azt most is törvénytellenek tartja, s azért az abban foglalt bizottmányi tagok választásának érvényes-sége felett a magas kormány határozatát beváran-dónak véleményezi. Ezen nyilatkozattal szemben

nem maradtak el ugyan a körülményekből merített czáfolatok, azonban — folyamodó kívánatára — fölterjesztése elhatározatott.

Jegyző s. Elnök ő mlganak a 25-dik pont alatt jegyzőkönyvre vétetni határozott nyilatkozó cikkek imezek:

A Gyárfás Imre úr óvására nézve hivatko-zom a tegnapielőtti 15. pont a tárgyra vonatkozó nyilatkozatomra, melyből ezen óvásnak minden alap nélküli volta kitűnik. Szentiványt György úrnak azon állítására, miszerint én elismertem, hogy az 1866-ban összeirt névjegyzék nem hiteles, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy én annak hite-lességét sem egyszer, sem másszor meg nem állí-tottam, miről e tárgyban a kir. biztos ő mlgához tett előterjesztésem eléggé bizonyít; azon állítását pedig, hogy a névlajstromot nem tettem tanácsko-zás tárgyává, megczáfolja a többség határozata, mely eljárásomat elfogadta; végre azon állítását illetőleg, hogy a sepsi, orbai-és miklósvárszéki lajstromokat nem az 1791-ki 12-dik t. czikk érte-lmében tárgyalatott, saját észrevételeit kívánom fel-idézni, mely szerint az ónal írottakat és Seethal Ferenc urat, ki az ő állítása szerint még 1861-ben Szentiványba birtokos nem volt, mint nem bizott-mányi tagokat kívánta vétetni, miből eléggé bebi-zonyul az, hogy ezen lajstromok felolvasattak és azokra a bizottmány részéről észrevételek is té-tenek, tehát az említett törvényezékek értelmében tárgyalatott.

Julius 16-kán adatott a főkirálybírói díszed 120 terítéssel, melynek folyama alatt a kolozsvári Pongrácz zenetársulata játszott. Toaszok mondat-tak: főkirálybíró ő mlga által a fejedelmi párt és kisdedeikért; mások által: a felelős magyar mi-niszteriumért, miniszterelnök, gróf Mikó, b. Wenk-heim, gr. Péchy ő nmlgáért, Deák Ferenczért, fő- királybíráknak, a nemzetiségek kibéküléséért sat.

A ki az egész gyűlésezesek folyamát pártér-dek nélkül végig kísérte, látott abban sok követ-kezetlenséget, eltaszítót, elszomorítót, miktől is gyű-léseink már valahány, hogy kitisztuljanak, óhajtandó volna, de ehez vékony reményünk lehet; azonban — minden ellenkezések és gyűlölközések izetlenítő feltűnése mellett is — kedvesen jött, habár korlátolt modorban is, ha rövid időközre hatolag is, jo-gunkkal alkotmányosan élhetünk és az absolutis-mus gyűlöletes nyűgeiből kiszabadulhatásunkra az önhatóság első lépést megethetünk. Segéljen min- ket az ég többre is mehetni ez igen hervadókönyv előszengénél!

Kiss Mihály.

Levelezés.

N.-Enyed, július 28-kán, 1867. — E megyé-nek jövő hó 6-kán tartandó bizottmányi gyűlést meg-előző megyei értekezlet mai napon tartatott meg. Érdekeltséggel vettek abban részt — tekintet-tel a különböző nemzetiségekre — a megye min-den vidékéről meghívatott.

Főispán ő méltósága megnyitó beszéde után a felséges uralkodó párhöz hála, a felelős magyar miniszteriumhoz pedig bizalmi felirat iránti indít-vány közlekedéssel lön elfogadva.

A köztörvényhatóságok szervezetét tárgyzó miniszteri rendelet, mint bonolyult jogviszonyaink-ból, az alkotmányosság megnyitott terére kivezett egyedüli biztos fonal: követés végett tudásul vé-tetett.

A közvélemény nyilvánulhatása tekintetéből, a mlgos főispán által, a megyei tisztviselők kijelö-lésében közreműködésre előzékenyen felhívott érte-kezet megállítá a választási elveket, s a nagyon számos kijelölendők névsorának, a felhíváshoz ké-pest, tájékozás végett megállapítását egy 10 tagu bizottmányra bízta. Általában ezen értekezlet a leg-szebb egyetértéssel folyt le, mint a visszahelyezett alkotmány derős reggelén egy szebb jövőnek ked-vező prognosticója.

M. Vászárhely, július 29-kén, 1867. — Szé-künknek folyó év és hó 17-kén és folytatolag tar-tott tisztújító bizottmányi ülését tárgyzó s ön be-cses lapjában közlé tett tudósításom folyamán kö-vetkező leglényegesebb sajtóhibák merültek föl: 1. „Alkotmányos főbírák“ helyett olvasd mindenütt „főkirálybírák.“ 2. „Fülep Ákos“ helyett olvasd „Fülep Albert“, széktünk határain kívül is ismert közkezdességű név, végre 3. folyó hó 28-dikáról kelt zártudósításomnak végén „az első po-harat főkirálybíró atyánkfia emelte a koronás ki-rályért és Rudolf korona-hercegeért“ helyett olvasd „az első poharat főkirálybíró atyánkfia emelte a koronás királyért, a koronás királyneért és Rudolf korona-hercegeért.“

Tollhibák részéről a következők: 1. a tör-vényszéki állomásokra készített fötiszti kijelö-lés a 15-ös bizottmánnyal csakis véleményezés végett közöltetett, de arra a bizottmánynak döntő befolyása nem volt. 2. Elfeletem megemlíteni, hogy a második választás feletti vitából kifejtett szűkebb körű választási határozat elnn Bereczki Sándor jegyzőkönyvileg óvást jelentett, valamint azt is, hogy három tagu bizottmányt nevezetett, mely a keblü pöntárnok teendőit és személyzetét meghatározó tervet készítsen, melynek alapján ki-eszközölendő volna ezen állomásnak a jövő bizott-mányi ülések alkalmával választás utján betöltése;

végre az utolsó ülésben Berzenczei L. írásban nyújtotta be azon kérelmét, miszerint a szék bizottsága a miniszteriummal eszközölje ki, hogy távolléte ideje alatt idegen kezre jutott, de jogosan ötlet birtokrészek iránt pert indíthasson, s távolléte alatt szenvedett káraiért valami segítyt és kárpótlást nyerhessen. A bizottsági ülés készséggel nyilatkozott ezen kérés támogatására és fölterjesztésére.

Előbbi leveleimben szólván a választási küzdelmekről s azok folytán megemlítvén, hogy B. L. hány szavazatot nyert az alkirálybírórságra és hányat a törvényes elnökségre, méltányosnak vélem: most megemlíti azt is, hogy ellenjelöltje a többséget nyert N. S. a törvényes elnökségre 341 szavazattal lön megválasztva, s az alkirálybírórságra is nyert 168 szavazatot.

r. l.

A Maros mellől, július 15. 1867. — Nem olvastam a bukaresti „Reforma“ június 20-ki cikkét eredeti szövegben, de felteszem, hogy a „K. Közöny“ 81-dik számában közölt fordítás hü.

Nem tudom, kik a „Reforma“ erdélyi levelezői, habár gyanítom is, hogy merről fű a szél, de tudom azt, hogy a románok közt is van ugyan egy néhány ultra „szélső párti“ heves vértű, kik gyakran dobják el az ész fegyverét, melylyel egyedül lehet célra vezetni, szellemi, vagy ha úgy tetszik, politikai barcot vívni. De még ezen túlzottakról sem tehetem fel, hogy levelezéseikben hasonló kitételekkel éltek volna, mint milyenek a „Reforma“ ban előfordulnak, s így azokért is a felelősség egyedül csak a „Reforma“ szerkesztőit érheti.

Azt hiszem, hogy a dolgokkal közelebbről ismerősek, tudják miért kellett Erdélyben, hol negyvennyolc óta a nemzetek oly különös viszonyok közé voltak sodorva, s hol a szászszándékosan élére állított nemzetiségi kérdés mindkét részről idézett elő ballépéseket, az 1861-ki konferentia, az 1862-ki bizottsági gyűlések és az 1863-iki szebeni gyűlés némely határozatainak bekövetkezni. Nincs miért tagadni, hogy az 1867-ki események, a magyarok vívmányai, az országgyűlés eddigi eljárása, s az ugynevezett magyar alkotmányok egy ahogyan visszaállításra, nekünk románoknak nem esett jól, s hogy midőn a megkoronázott király, ugyszólván, egy tollvonással megsemmisítette a szebeni országgyűlés határozatait, egy vérző sebet vágott testünkön, megsemmisítette sok reményeinket, de felfüggesztette sok jogos követeléseinket is, melyeknek tekintetbevételével és teljesítésével, a közel jövőben, vigasztalt az országgyűlés és vigasztalt a magyar sajtó; mert ugymondják, ezen jogos követeléseinket a törvényes országgyűlés a megkoronázott királlyal fogják törvénybe iktatni. Vederemo. De dacára mindezeknek, a becsület, önmagunk iránti kötelességünk, s a társnemzetek iránti tisztelet parancsolja, hogy a „reforma“ fennírt cikke ellen mi erdélyi románok tiltakozunk.

Nem erdélyi román szájából jöhettek ama goromba, sértő kifejezések a magyar nemzet iránt, nem követhetett el erdélyi román olyan felségsértést és következetlenséget, hogy az ausztriai császárnak, ki iránt feltétlen hűséggel viseltetik, magyar királlyá koronáztatását „komédiának“ nevezze. Nem képes arra józanon gondolkozó erdélyi román, hogy rajongó eszmékért, azt, a mit egy alkotmányos országban bizton remélhet, feláldozza, s fájdalom, nem állunk még a műveltség azon fokán, hogy ha magunkat a civilizált (civilizáló) nemzetek közé is soroljuk, a magyar nemzetet „barbárnak“ nevezhesstük.

A „tragoediákkal“ jól vagyunk lakva, ilyent nem óhajunk; de igenis fogunk harcolni utolsó lehellétnyig nemzeti érdekeink mellett, a törvény, jogosság, méltányosság fegyvereivel, s ha, a mitől Isten elvonjon, s a mit nem remélünk, a magyar nemzet elnyomásunkra s azon jogaink csorbítására, vagy megsemmisítésére törekedne, melyet, mint e hazának törvényes 4-dik politikai nemzete kell, hogy bírjunk, akkor is, igyekeznénk jogos követeléseinket — ha más út már nem maradna fenn — a császár és királlyal folytonos kérelmezéseinkkel érvényre emelni. S legvégtül bizva saját erőnkben s életképességünkben magunkat szellemileg fejlesztvén, elfoglalván azon tért, a melyet maga a magyar nemzet is sokáig, s úgy látszik, előnyére foglalt volt el.

Mert habár nem egyforma is mindenben állásunk, azt tudjuk, hogy a magyar nemzet, ha nem is tudná, be fogná látni, hogy a közös haza csak akkor fog erős lenni, ha a nemzetiségi jogos követelések ki lesznek elégtve, e nélkül csak erőltetett dolog lenne minden.

És ez — legyen meggyőződve a „Reforma“ sok száz meg száz józanon gondolkozó román intelligens nézete, kik bizony épp oly jó románok, mint a „Reforma“ szerkesztője, s azzal a különbséggel, hogy nem rajongók, hanem tudják mit lehet és mit kell követelni, s kik épp ezért a mi jogos, azt oly könnyen nem is fogják feladni.

Egy román.

KÜLFÖLD.

DUNAFEJDELEMSÉGEK. Bukarestből igen komoly dolgokról írnak. Kétségtelen — így szól a m. hó 24-ről kelt tudósítás — miszerint döntő ese-

mények előestéjén állunk, melyek a legjobb esetben a fennálló viszonyok teljes átalakulását vonandják maguk után; kedvezőtlenebb körülmények közt pedig oly zavarba dönthetik az országot, melynek vége beláthatatlan.

Hogy a kormány szándékát, a törvényhozó testületet november közepe helyett már szeptemberben egybehívni, meghíusítsa, a separatista párt elhatározta, hogy a moldvai képviselők gyűlését jul. 25-re (aug. 6-ra) a Jassytól 8 mérföldre fekvő Roman-ba egybehívja, mely megalakulása után azonnal Moldva, illetőleg az unio sorsa felett tanácskozzék.

A nevezett párt ezen cselekvő fellépése megérhetlen horderővel bírhat. Ha sikerül a moldvai képviselők többségét Romanba egybegyűjteni, a gyűlés a lakosság s némileg Európa szemében is, ha nem a törvényesség, úgy legalább a jogosultság és szűkségesség jellegével bírna, a bukaresti követ-kamara képtelenné válék törvényerejű határozatok hozatalára, az elkülönzés tetteleg kimondatnék s ismét ahoz hasonló „fait accompli“ fogrna fenn, milyennek Károly fejedelem kormánya lételet közzönheti.

OLASZORSZÁG. A politikai láthatár ugyan mindenfelől kezd lekötöni a figyelmet, mégis úgy látszik a Tiber partja az, mely mellett leggyorsabban készül valami. A római kérdés veszi jelenleg leginkább igénybe a népi érdeket. A „La Presse“, mely a pápaság dolgában közönségesen jól szokott értesülni, azt írja, hogy Ratazzi kérdést tett Rómában, nem tartaná e a szentszék tanácsosnak, ha az örök várost egy olasz dandár szállná meg. Olasz csapatok Rómában! Abban a pillanatban, melyben ez megtörténne, útott a pápai uralkodás végörója. Mit válaszoltak e kérdésre a Vaticánban, azt még nem tudjuk. A félhivatalos „Etandard“, mely a francia hadügyminiszterium közlönye, igyekszik élet venni a Dumont tábornok római küldetéséhez csatolt kommentároknak. Hogy azonban a dolog még sem áll oly szelid színben, mint az „Et.“ feltüntetni akarja, az kiténik egy bécsi lap hitelt érdemlő magantudósításából. Dumont tábornok ugyanis azon alkalommal, midőn a pápai legió fölött szemlélt tartott, a csapatokhoz intézett beszédében arra figyelmeztetett a pápai szolgálatban levő francziákat, hogy „ha jelenleg ő szentségének zsoldjában állnak is, mégis kiegészítő részüket képezik a francia hadseregnek és a császár által a pápa világi uralmának oltalmazása végett küldetnek Rómába, és azt minden támadás ellenében védeni tartoznak.“ — Ezek voltak a tábornok szavai. Ha e beszéd nemcsak az olasz népre, de a kormányra is kellemetlen benyomást gyakorolt, az elképzelhető; és ez szolgált alapul a jul. 22-diki interpellationnak. Ratazzi válaszában kijelenté, hogy hivatalos tudomása ugyan nincs arról, a mit Dumont tábornok a szemle alkalmával mondott, mindazonáltal egy jegyzékben határozott felvilágosítást kért a francia kormánytól Dumont küldetése felől. E jegyzékben mondá a miniszterelnök, a kormány nem mulasztotta hangsúlyozni, hogy, ha a Dumont tábornok római küldetése hivatalos természetű és a neki tulajdonított beszéd hiteles: az olasz kormány ezt a be nem avatkozási elv és a szeptemberi conventio megsértésének fogja tekinteni és feloldva fogja magát érezni, azon kötelezettségek alól, melyeket az utóbbi által magára vállalt. Firenzeben természetesen feszült figyelemmel várják a francia kormány választást.

Párisból jelentik továbbá, hogy az ottani irányadó körökben naponkint döntő híreket várnak Olaszországból. Garibaldi eltűnt, hová? senki sem tudja mondani; ezt sokan biztos jelként akarják tekinteni arra nézve: hogy egyszerre csak a római terület valamelyik pontján fog feltűnni. Minden felügyelet dacára számos felkelő ment át a határon. A francia klerikális lapok, úgy látszik, igen remegnek a bekövetkezendő események elől. Sokan Párisban azt hiszik, hogy a jelen viszonyok közt Ratazzi úr is kénytelen lesz párisi utjával felhagyni.

A főnebbiekkel összeköttetésben állnak azon lépések is, melyeket legújabbán a római nemzeti comité tett. Nem az activ párt, mely a fölkelési központ által volt képviselve, hanem az olasz kormány befolyása alatt álló nemzeti comité változtatta meg programját, és pedig az előbbinek javára, és ezáltal egyszerre mind csatlakozott Garibaldi határozott politikájához. E változás fontos és jellemző; arról van ugyanis szó: az elmélet teréről a gyakorlati tere térni át. Mindenki ismeri a nagy olasz agitator terveit, ő maga soha sem csinált belőlök titkot. A rómaiak eddig kizárólag a nemzeti comité által vezettették magukat; most e vezetőt a junta vette kezébe, s mint főnebb említők, az activ párt programját tette sajátjává. Kösza hírek szerint a fölkelésnek szeptember hónapban megtörténni. A francia-római legióban a szökések mind gyakoribbak lesznek. Már arról is beszéltek, hogy az egész legiót szelnek fogják alapjani.

Mint Marseilleből római levelek alapján jelentik, az ugynevezett nemzeti junta Rómában kiáltványokat terjeszt el, melyekben jelenti, hogy a nemzeti- és felkelő bizottság egybeolvadtak, s hogy a junta átvette a mozgalom fővezénységét. A kiáltvány ezen szavakkal végződik: „Tanúsítunk szilárd akaratot s nemsokára a 25 millió testvér Rómát fogja mint Olaszország fővárosát üdvözölni.

Florenz, jul. 27. A minisztertanács Nigra, párisi olasz követet Florenzbe idézte, a végből, hogy magyarázatot szolgáltatson Dumont tábornok küldetéséhez.

NÉMETORSZÁG. Az észak-schleswigi ügy a porosz jegyzékre adott viszon-válasz által új diplomatikus phasisba lépett. — A dán nyilatkozat tartalmáról eddig semmit sem lehet hallani.

Ha igaz az, mit a „N. Zig“ jelentett, hogy tudnillik Franciaország Észak-schleswigi miatt kérdést intézett Berlinbe, azt követelvén, miszerint ez ügyhez hozzászólhasson, azon esetben bizonyos, miként Franciaország az Elbehercezségekben talál alkalmat a beavatkozásra, illetőleg a báboru előidézésére. Többé nem lehet kétségbevonni, hogy a Tuileriák kabinete Dánia részén áll.

Az „Epoque“ jó forrásból értesül arról, hogy a londoni kabinet szintén nyomatékös támogatásban részesíteti a dán kormányt, ennek az észak-schleswigi határvonal miatt Poroszországgal való viszályában.

MEXIKÓ. Ugy látszik igazok lesz, kik megjövendölték, hogy Mexikó az iszonyu tett után végtelen anarchia színhelye lesz. A zavarok megkezdődtek, egyik párt a másik után áll elő.

A „Courrier des Etats Unis“ jelenti, hogy Juarez június 30-ra várták Mexikóba, a hol nagy előkészületeket tőnek ünnepélyes fogadására. — Marquez, Queraga, Vidauri, O'Haran és más császári főparancsnokok — ugyanazon lap szerint — Mexikó átadásának napján a hegyekbe menekültek, a hol összevonták haderejüket, és pronunciamentót készítenek elő Ortega javára. Azt is mondják, hogy Lazada, Montenegro és Alfara az északon 12,000 emberrel külön független köztársaságot proclamáltak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A miniszterium az ország minden törvényhatóságaihoz körlevelet intézett, melyben megtiltja, hogy a katonaság polgári ügyek végrehajtásánál igénybe vették, miután minden ilyenmű ügy kizárólag, a polg. törvényhatóságok jogkörébe vag.

— Hivatalos felszólítás. A magyar királyi magas Miniszterium idei 2811. eln. szám alatt kelt rendeleténél fogva a honvédtiszt urak összeírása rendeltetvén, az ez irányban eddig tett kísérletek azonban eléggé biztos alapot nem nyújtván, azokból, az összeírás rovataiban előszabott kérdéseknek megfelelő felvilágosításokat megadni nem lehetvén: ezennel hivatalosan felkérek minden állandón és városban lakó honvédtiszt urat, sziveskedjék magát a város házában a 2-ik számú irodában jövő augusztus hó 3-kaig az illető lajstromba beiktatni, s egyszerre mind a kívánt hitelesítések és felvilágosítások tekintetéből a vonatkozó, és netalán még meglevő okmányokat is előmutatni, vagy legalább az ezredet, vagy zászlóalj, és ki-nevezési időt egyéb körülményekkel együtt feladni, hogy a hivatalosan már beszerzett adatokkal, vagy az azon időbeli az írt 2-ik számú irodában levő Budapesti hivatalos közlönyben található kinevezésekkel összehasonlíttathassanak. — Továbbá a honvédtisztú övezgyeket, árvaakat, úgy a honvéd altiszteket, közhonvédeket, ezek övezgyeit és árvaikat illetőleg tudatom, hogy csak azokat jelenthettem fel segédlemezés végett, kik mint olyanok kétségtelen adatok, bizonyítványok, vagy az e végre felkért honvéd urak mint bizalmi férfiak elesmerése nyomán, az illető lajstromba felvethetnek. — Az e részben már utasított tizedi előjáró urak, más résztvevő hazafiak is, sziveskedjenek az ilyenek felvilágosítási arról, mikép az írt 2-ik sz. alatti elnöki irodában járjanak végére annak, hogy a segélyzendők lajstromába felvették-e? s ha nem, mit, és mikép kell bizonyítaniok annak elérhetése végett. — Kolozsvárt, Julius 28-án 1867-ben Wendler s. k. főbíró.

— Kolozsvár város választó közönsége, Hajos János elnöke alatt, tegnapelőtt tartá közgyűlést. A megnyitó beszéd után Wendler Frigyes polgármester a tanács, id. gróf Bethlen János pedig az 1861-diki képviselő nevében köszönt le, mire kinevezettek a szavazatszedők, s megkezdődött a 18 tagu, kijelölő bizottság megválasztása. 701 szavazó jelentkezett. Az eredmény még nincs tudva; mint halljuk: csak a megválasztott be működését a szavazatszedő bizottság.

— Fogaraszvidéke, mint halljuk, e hó 5-kén tartja meg tisztújító bizottsági ülését.

— Ó Felsőnének az angol kormány küldöttsége mult hó 25-kén nyújtotta át, szokott czeremoniák közt, a térdszalag rendet.

— Aratási orsz. vásárunk foly; a baromvásár már jóformán le is járt; elkelt 3 nap alatt ló és szarvasmarha összesen 2,300 darab. A legjobb ló 300, hasonmóságú ökör párja 260 o. é. frton kelt; a legjobb tehénért 65 o. é. frton is adtak. Közepesek, gyengék e számokhoz arányosultak.

— Kellemes meglepetésnek alig kerestelhetni, ha a fűrdővendégek a bővében hirdett kényelmes ellátás s előzékenység helyett olyasmivel találkoznak, mi legkevésbé sem felel meg a szép ígéreteknek. Több stójikai fűrdővendék szerzett e részben — mint velünk tudják — nem óhajtott ta-

pasztalást, mi annál meglepőbb volt, mert a tavalyi fűrdő-idején alatt a legkisebb panaszt sem lehetett volna indokolni. Igen jó lenne, ha a felügyelőség nem tőrne a fűrdő eddigi hitelének teljes aláásására.

— Magyarország alsó részeiből komoly hírek érkeznek. Lugosról írják, hogy a környéken proclamatiót terjesztenek az oláh nép közt: hogy lázadjanak föl a magyarok és németek ellen. Horvátországban fegyvereket találtak. A muszka pénz pedig nagy mennyiségben fóg mindenfelé. Ezek folytán az alsó részekben folyvást szaporítják a katonaságot.

— A párisi tárlaton Magyar, Erdély s Horvátországból 245 kiállító van, s ezek közt 17 arany, 40 ezüst, 52 bronz s 45 elismerő okmány osztott ki. Tehát minden második, harmadik kiállítóra jut egy kiüntetés. Csak kevés ország tud kimutatni ily kedvező arányt.

— A helybeli ref. főtanárhoz jogtanáru Ocsvai Ferencz helyett dr. Kolozsvári Sándor, M. Vásárhelyre pedig ugyancsak jogtanáru Vályi Gábor és Kőkösi Endre választattak meg, a kolozsvári ref. tanárikar mult hétfőn tartott gyűlésén.

— Kristóf Adolf vizsgálati fogságátételét a kir. tábla megrendelte, mi tegnapelőtt fogatnba is vétetett.

— Zágrábi hírek szerint több városi municipium elhatározta, hogy ő Felsőnéhez repraesentatiót küld, elégtételt kérni a nemzeti zászlón Porto Re-ben elkövetett gyalázatért. Az észéki olvasóegylet hivatalosan beárattott.

— Perczel Mór mult hó 27-kén érkezett Pestre. A volt honvéd tábornoknak rég nem látott honbani utja valóságos diadamenethez hasonlít. Pesteni fogadtatását következőleg írják le: A megérkezés napján már fél hélyt nem lehetett a kikötő feletti rácszatnál helyt kapni, lent, a kikötő tere, tömve volt a fogadtatásra tuduló közönséggel, melyből nemsokára kiemelkedett egy honvédzászló, mely ott lobogott a 48—49-iki szabadságharcban, a 42-dik honvédzászlóalj zászlója. Nyolc óra felé járhatott már az idő, midőn a lánchíd felett emelkedő füstoszlop a gőzös közeledtét hirdeté, mely állomása helyén nemsokára ki is kötött. A hajóra a honvéd küldöttség néhány tagja ment fel. S Perczel, ki a hajó rácszatánál állt, üdvözölve, leveztették a nép közé. Most, midőn a nép szemével látható, tört ki a lelkesedés éljen viharja, emelkedtek magásra a fővegek ezrei, s a hűlgyek napernyőkkel üdvözölt intettek. Perczel vállakra emelték a honvédek, s a folytonos éljenharogás közt vitték őt lépésről lépésre. A kikötőtér közepén lengett a honvédzászló. A honvédek itt megálltak. Beniczki Lajos, az egylet alelnöke, lépett elő, s szívből fakadó lelkes beszéddel üdvözölte őt. Az ősz bajnok félt, s a nép hallelujával fogadta. „E fogadtatás a szent igazság diadala — mondá — mely dicsőbb jövő felé fogja vezetni a nemzetet.“ „Azt írták némely lapok, hogy én hódolatomat jöttem a kormányának átnyujtani.“ — Itt Perczel megrázta ősz fejét. „Nem! nem jöttem én bocsánatot kérni, de bocsánatot adni a megtérteknek.“ Isteni gondviselés, vagy a vas logica volt, mely megnyitá számunkra a hon határait, hogy tovább szűjtük a 49-ben megszakadt fonalat és végeztük a nagy munkát. Perczel, beszédét végezve, éljenek dörgése mellett vitetett a magyar gőzhajótársulat áilomására, hol a közönség szeme elől eltűnt. — Szegszárdon is nagyban készültek a tábornok — eddig meg is történt — ünnepélyes fogadtatására.

— Lenkei volt lovas honvéd tábornoknak Aradon emléksobrot akarnak állítani. Lenkei 1849-ben az aradi várban szintén halálra ítéltetett, de a börtönben megőrült. Később a legnagyobb nyomorban halt meg s az aradi temető zugában van eltemetve, hol egy névtelen emberbarát egyszerű fakereszttel jelölte meg sírját.

— A képviselőház Bécsben m. hó 25-én üléseit néhány hétre megszüntette. — Május 20-án nyilván meg, 67 napig tartott, s ez idő alatt következő törvényjavaslatokat terjeszté elő: A 13. §. módosítására, a miniszteri felelősségre, a Magyarországgal kiegyezkedésre összehullendő bizottságra, az egyleti és gyülekezeti jogokra s végre az építkezések adozásának megszüntetésére vonatkozó javaslatokat. A legutóbbit a ház kezdeményezné, a többi a kormány. A ház 26 ülése között s legfontosabb a három napos felirati vita; a pénzügyminiszternek a pénzügyi helyzetre vonatkozó előterjesztvénye; a büntetőtörvényi pótléknak az igazságügyminiszter általi megállapítása; az országos miniszterium felállítási javaslat, a concordatum és egy új büntetőtörvény feletti viták valának. A ház 24 tagot küldött Pestre a királyi koronázásra és 10 tagot választott a magyar kiegyenlítés küldöttségbe. Miksa császár halálának a Fejedelemben, Mathild főhercegnő elhunytá alkalmából pedig Albrecht főhercegre küldé részvétbizottságot. Két hónapos ülése alatt Beust birodalmi kancellárrá, gróf Taaffe pedig annak helyettesévé, Hye a cultus ideiglenes miniszterévé stb. nevezetéknek ki. Így a gyűlés sok és nevezetes események láncozatát látta időtartama alatt leperegni Ausztria történelmében, s így ezen ülészak a legemlékezősebbek közé fog tartozni.

— Nagy katolikus gyűlés fog tartatni Esztergomban, a gyűlés napját a primás tűzi ki.

= A magyar havasokon roppant vihar volt mult hó 9-kén. Szolyva nevezett helységben vásár tartatván, onnan a havason át több helységi ember ment haza, miközben oly borzasztó vihar és havazás támadta meg őket, hogy a hó két láb magasságra esett s számosan lettek az elemek dühének áldozatai. A kertületi orvos jelentése szerint eddig 16 ember és 4 ökr találatot megfogva, de még több helyiségekből hiányzanak emberek, kiknek nyomozására csapatok indultak el, mi eredményel még nem tudjuk.

= Az orosz maszlag meglehetősen hat. Lembergben is forog egy ruthen nyelven szerkesztett felirat, mely a prágaihoz hasonlóan a „legjószágosabb“ orosz czártól, a szlávok „legnagyobb és legbülesebb uralkodójától“ egy panszláv egyetem felállítását kéri Varsóban, hol természetesen orosz elveket orosz nyelven tanítnak. Több helyes irányt elfogulatlan lap intette s inti maig is a vesztélytől, a gonosz csábtól megrészegülteket; de ki tarthatja vissza az égő gyertya körül röpködő lepkeket a haláltól?

= A szerencsétlen Charlotte császárnéről a francia lapok újra azon hírt rebesgetik, mintha Európába jövétele után meg lett volna mér-

gezve, s egy tekintélyes orvos ennek tulajdonítja Rómában előfordult sajátos betegségét is.

= Miksa császár bebalzsamozott testét Vera-Cruzba szállították. A császár 100 ezer dollárt hagyott végrendeletileg Mejia és Miramon özvegyeinek. — Mint utólagosan látjuk, a törvényszék, mely a császárt halálra ítélte, állott egy alvezredesből, s hat századosból.

= Miksa császár már említett irodalmi művei legközelebb meg fognak jelenni Lipcsében. Hét kötetre terjednek.

= Castillo lovag, Miksa császár spanyolországi követe, Juarezhez nyílt levelet intézett, melyben fejedelme agyonlövését „példátlan gazság“-nak nevezi, s Juarez az egész világ előtt párbajra hívja ki.

= Furca qui pro quo. Egy angol öreg úr a minap színházban levén, látja, hogy az előtte ülő asszonyság kalapján egy nagy bogár mozog. Udvarias ember, s az undok állatot persze keztyus kézzel megfogja s ledobja, midőn — horribile dictu! — azon veszi észre magát, hogy a kalap és hajredő is a bogár után ment s hallatszék szörnyű sikoltozás. A bogár mesterséges volt, s a fejékhöz tartozott.

= Csaldós. „Egy utazó Braziliában“ beszéli el, hogy egyszer gőzhajón volt többekkel, kik közt társalgásba elegyedett egy 36 év körüli ural s ennek két kis — 13 és 10 éves — leányaival. A tengeri betegség azonban véget vetett a beszélgetésnek, a mennyiben t. i. a brazilianus lement a kabinba horizontális állapotba helyezkedni. Az útas fennmaradt a fedezeten, mert jól érzé magát s fe-csegni kezdett a gyermekekkel, térdére tiltette őket s mesélt nekik saját távol családjáról s aranyfürtös leánykájáról sokat. Egyszerre csak előbuknak a beteg brazilianus, s a mint meglátja a kedves csoport, elhalványul, szemei szikráznak és elordítja magát: „házas ember az úr?“ „Az ám — felele némi meglepetéssel, de habozás nélkül az útas — s van nekem is egy kis kedves leánykám, a ki nagyon hasonlít erre a szép kis angyalra, csak hogy az ön gyermeke két három évvel fiatalabb.“ „Uram! — lön a szörnyű válasz — az a kis leány az én feleségem.“

UJ POSTA.

— Több oldalról jelentik, hogy azon oroszok, kik az utolsó szláv-fogadások alkalmával nagyon

szabadelyteknek tntek fel, mint Pogodin tanár stb. rendőri felügyelet alá helyeztettek. Mit fognak a szentpétervári kormány ezen rendszabályához az Oroszország iránti rokonszenyvel eltelt csehek mondani?

— A legújabb mexikói hírek részleteket hoznak a fővárosi kapitulációjáról, és az új kormány első rendszabályairól. — Baez, Mexikó kormányzója megparancsolta, hogy 48 óra alatt valamennyi kolostor kiürítették, miután a vallásos testületeknek nem szabad fennállniok. E törvény nagyon sújtja a szerzeteseket és szerzetesnőket. Miksa császár gyóntató atyja (Fischer), valamint La Cuzza, a császárság államminisztere, fogva vannak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Julius 31-én: 5% Metaliques 100 frt 57.— 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 67.40. Kamat 59 50. 1860. Kölcsön 89.20. Bankrészvény 700.—. Hitelintézeti részvény 200 frt 180.—. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 127.30. Ezüst 124.50. Cs. királyi arany 6.06 5/10.

Julius 29-én: Földterhermentési kötvény Magyarországi 68.—. Erdélyi 64.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

HIVATALOS.

Sz. 1043. 1867.

(250)

(2-3)

polg.

Hirdetmény.

a földterhermentesítési kárpótlási tőkék kirendelése tárgyában.

Zarándmegye polgári Törvényszéke részéről a földterhermentesítési országos bizottságtól átérkezett jogérvényes folyó évi március hó 23-án 3212 1857. sz. alatt kelt felszámítási határozat folytán báró Bánffy Albert ur részére: a) 56 előlegeesen már kárpótlott állomány után terület többlet 305 hold 237 □ öl kárp. töke 6102 frt 56 3/4 kr. b) 16 újonnan valóított urbéri állományok területi mértéke 87 hold 473 □ öl kárp. töke 1745 frt 54 3/4 kr. Bleszény községében. c) Mesztekön községében, egy előlegeesen már kárpótlott állomány területi többlet 550 □ öl kárp. összeg 8 frt 1 1/2 kr. kárpótlási tőkék kirendelésének teljesítése végett eljárás ezennel megnyitattik. Erre nézve hirdetményi határidőül folyó 1867 év szeptember hó 11-e, tárgyalási határnapul pedig, ez évi október hó 31-e oly megjegyzéssel tüzetik ki, hogy a hirdetmény határidő elmulasztása, és a tárgyalási határnapról elmaradás ellen, az előbbi állapotban visszahelyezés meg nem engedhető.

Ehez képest felszólítottak:

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jószágok, vagy jogokai igényeket az 1853-ik évi május 29 én kelt nyilparancs főbírod. törvénylap 100 sz. engedélyéhez képest az 1854 augusztus végével lejárt egy évi határidő alatt bíróság érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azokat, kiket az idézett nyilparancs engedélyéhez képest, a visszaváltási jog érvényesítése végett még hosszabb határidő illet, hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsék be, vagy magokat a per megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok, kik a kárpótlási tőkere, vagy annak kamataira igényt más józimból támasztanak, hogy ebbéli jogait érvényesítsék.

4-er. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi március 1-e előtt eszközölt betáblázása folytán, a kármentesített jószágra elsőbbségi jogokat nyertek, és a kárpótlási tőkéből kielégítéshez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsék be, megjegyeztetvén, miszerint ebbeli igazolásuknak és bejelentésüknek a fentebbi kitűzött hirdetményi határidő alatt a bejelentő és minden esetrei hitelsített felhatalmazvánnyal ellátandó képviselőjének, vezető- és lakásbelyők pontos földadása mellett, annál bizonyosabban szükség megtörténni, mivel ellenkező esetben mind ezen személyek a kárpótlási töké kirendelése iránti tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s az 1, 2, 3-ik pontok alatt kijelölteknek csupán az tartatik föl, hogy netalán jogait csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási töké s kamatai huzásai joga, a töké kirendelése iránti tárgyalásnál elismertett.

Vége azok, kik a fentebb meghatározott igazolásokat, vagy bejelentéseket a hirdetményi határidő alatt benyújtandótták, ezennel felhivatnak, hogy a kárpótlási töké kirendelése végett tárgyalásra a fent kitűzött tárgyalási határnapon ezen bíróság előtt személyesen, vagy törvényes meghatalmazottjaik által, annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel különben úgy fognak tekinteni, mintha semmi igazolat, vagy bejelentést, nem nyújtottak volna be. Együttal értesítetnek az illetők, hogy a fennemlített tárgyalások, a földadóra nézve ideiglenleg felállított országos bizottsány által, netalán utólagosan kitesztázott tőkere is figyelem fog fordíthatni, és hogy mindazon hitelezők, kik bejelentésüket elmulasztották, minden ebbeli igényüket a fennemlített császári nyilparancs 25 ik §-a 4-ik szakában elősorolt megszorítások mellett elvesztendik.

A hirdetményi határidő alatt bérhezendett igazolások és bejelentések, ugy szinte a lejárt, vagy töstént felmondható adósságoknak, a kárpótlási tőkerei utalása iránti kérvények, a hivatalos órák alatt az irodában megtekintethők lesznek.

Zarándmegye polg. Törvényszékének 1867 Körösbányán július hó 9-kén tartott tanácsüléséből MOTIU JÁNOS, h. elnök.

NEH HIVATALOS.

A legolcsóbb fehERRUHA a világon.

nagy árleszállítása

Modern Lajos első és legnagyobb vászon fehérnemű gyárának Bécsben Tuchlauben 11. sz. a.

Férfiak, hölgyek és gyermekek számára majdnem neveléséges végeladási árakon.

Az anyag valódisága, a jó munka és divatos modor felől keseséggel nyújtatik, az annyira lecsökkent árak dacára, melyek későbbivül mindenkit bámulatra ragadnak, és a legolcsóbb kisérlet után több után-megrendelést fognak eredményezni. Megrendelések bármily irányban minden igénynek megfelelőleg teljesítenek. Nem a legjobban álló vagy tetsző ingek azonnal visszaküldhetők.

Bár mily nagyságu fehérneműk árjegyzéke.

Szabott árak, még az ismét eladók és kereskedőknel is változtatlanok.

Kész férfi-ingek, a legjobb kézimunka.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Fehérfonal vászoningek, Finomfaj redős mell, Finom irlandi, rumburgi ingek, etc.

Kész női-ingek legszebb kézimunka és kézhímzés.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Vászón női-ingek, Finom schweizi-ingek, Finom vászon horgolt, etc.

Fehér és színes schirting-ingek.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Uri-ingek fehér schirtingból, Legfin. francia schirting, etc.

Vászónak, zsebkendők, asztalkendők.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Legfin. irlandi, vagy rumburgi 50 rőf, Igen finom vászón battiszt-szövet, etc.

Férfi-vásongatyák.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 1 frt 50, 1 frt 80, legfin. rumburgi 2 frt, etc.

Vidéki megrendelések postai utánvét útján. Ingek megrendelésnél a nyakbőség bektüldése kériatik.

ADRESSE: An das Central-Depot der ersten Leinwäsche-Niederlage des Louis Modern, Wien, Stadt, Tuchlauben 11.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüvel (Bel-farkasutca 74 sz.)

PANORAMA. Alólt tisztelettel jelenti a nagy érdemi közönségnek, hogy egy egyszerű Panorámával ide megerkező, a képei a híres Niessen Atelier képeivel vagyon elátva, A nézőhely van középkapun kívül a sátorban. (257) (1-2)

WINTER WILMOS. Kiadó vagy eladó ház. Kolozsvárt, hídkapu beüel 303 sz. a. bérbe kiadó egy zsemle-sütőde, mely áll egy kúllón szobából, sütőház és sütőkonyhából, lisztrakhelynek való kamrából, a szükséges jó hámbárokkal és az üzlethez tartozó minden kellekekkel együtt; vagy az egész telek, hol az irt zsemle-sütőde van — örökön eladó — mely áll a fenn leirt részekből, továbbá: bidutca felül az utczára néző és szappanyutca felül hasonlóképp az utczára néző két egymásba járó boltzott szobából, hasonló éléskamrából, téli nyári konyhával, 2000 vederre való 3 osztályú száraz pinczével, fa és szekérszinnel, az udvaron bő és jóízű szivattyus kuttal, szappanyutca felül kapu bejárás kál. Bővebben értekezhetni helyt a tulajdonossal. (256) (1-3)

gyakornokul! felvétetik CSIKY TESTVÉREK, fűszer-, festék- és anyag- kereskedésbe Kolozsvárt. (249) (3-3)

Haszonbér. A kolozsvári helvéthittü egyház és tanoda közösen birat 273 és 274 számú lábosháza, a jövő 1868-dik év Aprilis 24-kén kezdve, hat évre haszonbérbe adandó. A bérleni szándékozók ajánlataikat, melyhez a felajánlandó évi bér 10%-je bánatpénzül melléklendő, f. évi September 15-éig beadhatják egyházi pénztárnok Filep Samuhoz — bel- királyutca 41 szám alatt — hol a haszonbéri feltételek, s más ide vonatkozó körülmények felett is bővebben értekezhetni. (243) (5-6)

Előleges hirdetés. A nagyérdemi közönségnek irányomban tanusított eddigi bizalmaért, halás köszönetem nyilvánítása mellett, fötörekvésem az hogy számos éveik Angolhonban gyűjtött tapasztalataimat és tanulmányaimat, — pedig a hol üzletemhez szükséges czikkre a legnagyobb mértékben és minőségben találhatnak — kedves hazában terjeszsem és hazáimait részlettem az által, hogy oly czikkakat hozatok meg, melyek eddig még nálunk merőben ismeretlenek voltak, van szerencsém tehát tudatni, hogy a beállandó téli évszakra már megjötték Londonból portékáim, melyek között különösen kiemelem és figyelembe ajánlom Északamerikai molus és nyest bőroket, melyekből a legszebb prémekek készülnek, s melyekkel díceskedhetek, hogy a két magyar hazában csakis nálam kapbatók, azért pedig igyekszem azokat a legolcsóbban számítani. (244) (4-6)

Hogy lehet meggazdagodni, a nélkül hogy valaki pénzt elveszítse?! Venni kell nálam egy cs. kir. 1864 évi Száz forintos jutalék sorsjegyet részletfizetés mellett, mikor is csak 10 frtot kell befizetni mint előleget, a fenn maradt összeg honapontként 5 frtos részletekben fizetendő le. A befizetés alatt már 8-szor lehet játszani; ezek közt: 3 nyerőszám 250,000 frt, 2 „ 220,000 „, 3 „ 200,000 „ stb. stb. lesz; továbbá ezen sorsjegyeknél a betét soha nem veszhet el, miután minden sorsjegyet ki kell huzatni, és legkevesebbet 150 frtot lehet nyerni. A legkisebb nyerő évenként 5 frtal növekedik, míg 200 frtra kitelik. A legközelebbi huzások lesznek: Sept. 1. 1867. nyer 900 sorsjegy 442,500 ft, ezekközt 1 jegy 200,000 frtot, Dec. 1. „ „ 800 „ 452,500 ft, „ 1 jegy 250,000 „, Mart. 1. 1868. „ 900 „ 442,500 ft, „ 1 jegy 200,000 „, Apr. 15. „ „ 900 „ 417,500 ft, „ 1 jegy 220,000 „, Jun. 1. „ „ 800 „ 456,200 ft, „ 1 jegy 250,000 „. A nyeremények kifizetése a cs. k. állampénztár által történik Bécsben. Azok, kik még Julius hó folytán egy ily részletenként befizetendő sorsjegyet vesznek, mindjárt az első részlet befizetésekor jutalmul egy 1864 ki igérvény sorsjegyet kapnak ingyen, melyvel már Sept. 1-jén 200,000 frt, 40,000 frt, 20,000 frtot stb. lehet nyerni tisztelettel SPITZER KÁROLY, pénzváltó. Sept. 1-jén huzandó 1864-ki igérvény sorsjegyet kapbatók nálam darabja 2/3 frt. A ki 10 ily sorsjegyet vesz 1-et ingyen kap. NB. Kik ily sorsjegyeket venni akarnak, kéretnek a következő sorokat infőzni hozzám: Herrn Karl Spitzer's Wechselstube in Wien: Anbei sende ich Ihnen Gulden... als Angabe auf Stück... 1864-er Lose und verpflichte mich, den Rest von 90 fl. per Stück in monatlichen Raten von 5 fl. abzuzahlen. Ferner lege ich 66 kr. für Stempelgebühr bei.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható: I. Ferenc József király és Erzsébet királyné magyar 5 Felsőgeiknek mellképei koronázási öltönyben. Fénykép után, készült Piloty és Loehle műintézetében Münchenben. Nagy félv alakban, ára egyenként 2 frt. együtt 3 frt 50 kr. Kis, látogatójegy alakban darabja 30 kr. KASSAY A. A szolgabírák és megyei esküdtek hatásköre és teendői. 1 ft 60 kr. — A községi előjárók hatásköre és teendői, törvénykezési és közigazgatási tekintetben, irománypéldákkal. 1 ft 40 kr. SZEREMLEI: a Honvédelmi bizottmány keletkezése és a forradalom kitörése 1848-ban. Ára 1 frt 20 kr.